

ПРАЦЯ

ОДИНОКА УКРАЇНЬКА ЧАСОПИСЬ У БРАЗИЛІЇ
Виходить кожного четверга о 8-й год. рано.

ВИДАЄ: ВИДАВНИЧА СПІЛКА. — РЕДАГУЄ: ПРОФ. П. КАРМАНСЬКИЙ.

✻ "ПРАЦЯ" ✻

Український просвітно-економічний тижневник у Бразилії.

ПЕРЕДПЛАТА У БРАЗИЛІЇ:

Річно 10\$000, піврічно 5\$000
Для Північної Америки 2\$500 дол.
Для Канади 2\$500 дол.
Для Аргентини 6 пезів.
Приймається оголошення по ціні 200 рс. від одного рядка 8 см. довгий одноразово або його місце.

PRACIA

Jornal semanal para os Uk-
rainos no Brazil.

Publica-se em Prudentopolis
às Quintas Feiras.

PRACIA

Prudentopolis — Parana

Ми України до своєю
В нас є сядя Козаків!

Не розлучать нас ні море,
Ні межі чужих країв. Гимн ам. Укр.

1-го Листопада 1918—1923.

Після Хмельниччини, яка сколихнула всею Україною, не поміняючи й Галичини аж до Карпат, наша країна дримала. Дримала в ярмі польських панів, орючи свою „не свою“ ниву, годуючи байстрят свого ката, затрачуючи свою душу, розгублюючи століттями навіть спогад своєї давньої волі і слави. І треба було аж 1-го листопада 1918 р., щоб наш край прокинувся, відчув своє понижєнне, зрозумів, що він має право на життя, розкрив очі на всю мерзоту польського насильства, відчув сором свого рабства.

У досвіта в ранці, коли щойно зароджувався цей для галицького Українця по віки незабутній день покійних, Львів прокинувся і після довгих віків уперше на свому ратуші побачив гордий блякитно-жовтий прапор, побачив на своїх улицах українського жовніра, стрепенувався від вистрілів українських крісів. Середина міста, військова цитаделя, намістництво, сойм, усі залізничні двірці — усе, за виїмкою одного львівського передмістя,

край, здавна скривав у своїх підземлях цілі полки легіонерів — цей Львів находився в руках 1.500 українських героїв, що виписали на своїх прапорах клич: Воля або смерть!

Останній австрійський намістник передав владу в руки Української Національної Ради. Український Львів диктував. Диктував не помсту на гнобителю, не різню невинних дітей, не поневоленне тому, що виривав жили з нього цілі століття: він диктував волю, дружне пожиттє, рівні права усім — Українцєви, Ляхови, Жидови й Німцєви, простягав всепрощаючу, дружню руку свому катови.

Осьтут і виявилася вся благородна душа Українця, отся висока шляхотність і етичність, які робили Українця невольником. Бо вольним і сильним може бути тільки цей, хто має все готовий до удару кулак, хто викреслить з свого національного декальюгу заповідь: „Не чужого ми бажаєм“, хто не терпить поруч себе могучого сусіда і поки має силу, цього сусіда покладає під свої ноги. Так поступали і поступають усі великі народи, цього вчить нас сьогоднішня „покровителька угнетених“ Франція, а навіть цей пігмей, розкований чужими ру-

який це великий для нас день! Якою ганьбою падає він на голуву Ляха, котрий мусів проти маленького гуртка Галичан кинути всю свою збройну силу, стати проти три і пів мільйонної сили усею своєю шіснайцятьмільйонною ватагою! Який це проречистий доказ на те, якою неістнуючою являється у Сх. Галичині польська сила, хто є дійсним хазяїном галицької землі, який могутній вияв волі українського народу, охрещеної „правом самовизначення“ і нікчемно потоптаної тими, що цей принцип сами проголошували!

Потоптала нашу волю західно-європейська деспотія, ми не діждалися навіть святкування перших роковин Листопада у нашому Львові, французька зброя прогнала нашого героя з його батьківської ниви, яку він так щедро полив своєю благородною кровю. Та 1-ий Листопад не втратив для нас свого значіння і не втратить

його ніколи. Він є нашим тестаментом, який ми мусимо виповнити і певно його виповнимо. Цього чудового спомину, коли греміли з львівської цитаделі українські гармати, коли високу вежу львівського ратуша прикрашував побідний український прапор, коли злочинний Лях стояв смирно перед нашим всепрощаючим судом, не забуде син Галицької України ніколи. І цієї туги до волі, яка пригорнула нас 1-ого Листопада до груди сціловуючи з нашого чола п'ятно поганьблення і сповняючи нас райською розкішю, не видре з нашого серця ні тюрма, ні нагайка, ні шибиниця, ні тим менше паперовий указ чотирьох тиранів. Хто раз був на волі, цього в кайданах не здержить ніяка сила!

Горі імієм серця! І вірмо і бажаймо і в цьому напрямі не уніваймо у змаганнях!

1-ий Листопада хай стоїть перед нашими очима все і всюди!

Меморіал Президента Укр. Національної Ради Сх. Галичини до Союзу Націй в Женеві.

Маю честь звернути увагу Високого Союзу Націй на положення тих українських земель — з виїмком приграничних полос — дні границі Польщі (т. зв. лінія Керзона). На основі сього рішення названі українські землі — з виїмком приграничних полос —

квітень. Середина міста, невелика цитаделя, намістництво, сойм, усі залізничні двірці — усе, за виїмкою одного львівського передмістя, опинилося в руках невеличкої дружини 1.500 героїв, які порішили головами лягти, щоб тільки змити з імени свого народу ганьбу неволі.

Впав хижацький двоголовий австрійський орел, поцілений смертельно, нестало бруталного лядського чобота, що топтав по нашій душі і серцю. Львів був наш! Над ним лопотіли українські прапори, в ньому тріскотіли українські скоростріли, з його цитаделі греміли українські гармати.

Цей „польський“ Львів, в якому Українець був хіба наємником і чуженицею, цей Львів, що не міг вмістити в собі зграї польських патріотів, що розносив отруту й заразу польщення на цілий наш

поступають усі великі народи, цього вчить нас сьогоднішня „покровителька угнетених“ Франція, а навіть цей пігмей, розкований чужими руками Поляк, який мов встеклий пес кусає сьогодні руку того, хто його розковував.

На поклик Львова встав цілий край — до трьох днів Сх. Галичина від Сяну по Збруч найшлася в кріпких руках українського чорнороба. І цей чорнороб, цей заляканий до недавна панщизняник і раб, відчув свою могутню силу, пізнав нараз, що він „неба доста не, скоро полетить“, здивувався, як це було можливе, що він цілі віки не знав про силу свого жилаго кулака.

1-ий Листопада, „Торжество торжеств“, незабутній, невмірущий день, якого з душі не вирве нам ніяка сила! Який він дорогий кождому галицькому Українцеві,

Ради Сх. Галичини до Союзу Націй в Женеві.

Маю честь звернути увагу Високого Союзу Націй на положення тих українських земель, які на основі рішення Ради Амбасадорів з 14. марта 1923, про східні границі Польщі, знайшлися під суверенністю Польщі, себто Східної Галичини, Волині, Холмщини, Підляша й Полісся.

1.

Перше всего закладаю перед Високим Союзом Націй Торжественний протест проти наведеного рішення Ради Амбасадорів, яке являється порушенням права самовизначення українського народу названих земель і недодержанням зобов'язань Найвищої Ради Мирової Конференції супроти населення Східної Галичини.

1.

Український характер сих земель ствердила сама Мирова Конференція, яка не признала сих земель Польщі, тільки відложила означення східних границь Польщі на пізніше.

Те саме ствердила Найвища Рада Мирової Конференції у своїм рішенні з 8. грудня 1919, яким означила тимчасово східні

дні границі Польщі (т. зв. лінія Керзона). На основі сього рішення названі українські землі — з виїмком приграничних полос — знайшлися на схід від лінії Керзона, отже поза границями Польщі.

Сими рішеннями Мирової Конференції сама признала, що Польща не має ніякої справедливої підстави домагатися сих земель та що їм належить право самовизначення.

Рішення Ради Амбасадорів з 14. марта 1923, яким ці землі віддано під суверенність Польщі, являється порушенням права самовизначення українського народу сих земель.

2.

Зокрема що-до Східної Галичини Найвища Рада Мирової Конференції у своїм рішенні з 25. червня 1919 приняла отсі постанови:

1. Польське правительство уповажняється окупувати своїми військами Східну Галичину аж по Збруч.

2. Польське правительство буде уповажнене завести цивільну адміністрацію у Сх.

Скиталець.

БУРЯ

СУЧАСНА ГАЛИЦЬКА ДРАМА
НА П'ЯТЬ ДІЙ У ШІСТЬОХ ВІДСПОНАХ.

(Продовження).

Ох, стріляйте без уговку! А добре ціліть, хай ні одна ваша куля не піде на марне! Усіх вистріляйте, усіх вибийте, та й себе самих не пощадіте! Навіщо ви всі здалися? пощо усіх, коли його, коли Остапа немає? Що стоїть цілий світ без нього? Стріляйте! стріляйте! Бийте і ріжте усіх, усіх, бо усі непотріби, усі злочинці! (Хапається за голову руками і бігає по кімнаті).

МАРІЯ РОЗЛУЦЬКА (підбігає до неї, хапає її в пояс, стримує і пригортаючи до себе): Галю, Галюсю. схаменися! Він живе, він прийде, вернеться! Бог говорить в моїй душі, що він прийде. (Дивиться на змінену, непритомну Галю). Ох, яка ти страшна, яка змінена! Доню, спам'ятайся! Не хули Богу, бо він добрий, він нас не кине!

ГАЛЯ (приходить до себе). Кажете, мамо, добрий? Може...? Побачимо... Я ще не забула молитись... І молюся і дожидаю, коли мої мольби перебіють далечинь неба і дійдуть ген-там! Чекаю, мамо. (Сідає на лаву, бере шитво в руки), Мамо, я вже спокійна. Вже перейшло... Не гнівайтесь, мамо! Ох, скільки журби ви перенесете зо мною! Ось якої потіхи діждалась від мене! Невдячна я, мамо, невячна і люта. Простіть! (Встає, підходить до матери і цілує її в руку).

МАРІЯ РОЗЛУЦЬКА (втішно). Цить, дитинко, цить! (Цілує її в чоло). Це ніщо, ніщо. Я все перенесу для тебе, все. Ти цілий світ для мене, ти

сонце. живчик мого життя. (Цілує її знову). Ох, яка в тебе голова розжарена! Як серце у твоїх грудях шамотається! Заспокійся, доню, мій квіте рожевий, моя роскоше! — Стривай, я піду щось зладжу для тебе. Треба тобі чогось напитися. Лиш минутку, Галю! (Виходить).

СЦЕНА 6.

Галя сама.

ГАЛЯ (дивиться за відходячою матір'ю, встає, ходить по кімнаті, звисивши голову і заломивши руки). Бідна! бідна! Поламали тебе, покалічили... Людоїди, звірі! Справили нам весілля, терновими вінками звінчали нас... І діждалася на старість... Ох, мамо, мамо! Коби я могла заплатити їм так, як серце багне. Коби я могла! (Пристає, затискає кулаки і енергично): Ех!... (Ходить мовчки, задумана). ...І на кім метитися? На тих, що усі загони своїми кістями начинили? На рабах, на бидлі, яке на заріз погнали? На генералах? на міністрах? царях? Хто з них винен? Хто винен, що в людині голодна звірюка вив? (Пристає, думає, підходить до столу, спирається рукою і співає придушено голосом):

Кажуть люде: я щаслива —
Я з того сміюся.
Бо не знають, як я часто
Сльозами заллюся.

Пливуть дні мої за днями,
А літенька за літами;
А я щастя не зазнала —
Жаль мені за вами.

(Зітхає глибоко). Так. Пішло мов щастє враз з димами, що небо в пекло перемінили. (Мовчить). І за що ся кара? за що ті муки?

СЦЕНА 3.

Галя і Марія Розлуцька.

МАРІЯ РОЗЛУЦЬКА (входить, вносячи у склянці лімонаду). Дякувати Богу дістала. Що то Жид! Здавалосяб, цілий край перекинь, а нічого у сій руїні не знайдеш. А от і найшла! Найшла цитрину, яка ще певно перед війною росла і доспіла, і ось тобі, Галю, передвоєнна лімонада. На-те, голубко, випий. В тебе голова вогнем пашить. Випий, все перейде. (Подає Галі).

ГАЛЯ. Ох, які ви, мамо, добрі які ви добрі! (Бере і пє). Справді, начеб зразу полекшало. Ну, тепер зможемо далі шити. (Бере шитво в руки).

МАРІЯ РОЗЛУЦЬКА. Поспіш, доню! Одпочить трохи, не замучуй себе роботою.

ГАЛЯ. Поспію, кажете? Куди там! Це вже не Остапова сорочка, яка і досі лежить недокінчена та й ще мабуть довго такою залишиться. Ох, ся нещасна сорочка! Здається, вся моя доля в ній міститься. Кождий хрестик мережева частину моєї душі скриває. (Думає). Скільки думок не зашила я в неї! скільки мрій, скільки ясних сподівань! І якою тугою, яким болем не говорять сі хрестики до мене! (Встає, підходить до матери). Мамо, і хто це видумав хрестиками вишивати? Чого хрестиками? Чого стільки хрестиків на собі носити? (По хвилі). Ні — вже ніколи хрестиками не вишивати му. І не буде Остап цей сорочки носити. Навіть на смерть не надіну йому цей клятої сорочки з тисячами хрестиків.

МАРІЯ РОЗЛУЦЬКА. Ну і вигадала ти, доню! ГАЛЯ (задумано, сама до себе). Навишивала-ж я тобі хрестів, навишивала. І самій собі навишивала... І що я скоріше не додумалася?... Бідний ти, український народ, з твоїм хрестиковим мережевом! (Думає). Тепер мені все ясно — усе. Ох!

Галичині, як заключить з головними союзними і прийнятими до союзу державами умову, яка мусить загарувати по згоді автономію сей території, як також політичну, релігійну й особисту свободу населення.

3. Ся умова буде в останній інстанції спиратися на праві самовизначення населення Східної Галичини що-до його державної приналежності; час сього вирішення буде означений головними союзними і прийнятими до союзу державами або тим органом, який вони до сього уповвають.

Се рішення передбачає в положенню Сх. Галичини такі стадії:

1. військова окупація Польщі.
2. автономія під Польщею на основі договору між головними союзними і прийнятими до союзу державами й Польщею,
3. виконання права самовизначення.

Перші дві стадії: військова окупація Польщі й автономія під Польщею предбачилися навельним рішенням як тимчасові.

Дефінітивне рішення про долю Сх. Галичини мало бути віддане в руки населення через виконання права самовизначення.

Рішенням з 25. червня 1919. Найвисша Рада взяла на себе зобовязання супроти населення Східної Галичини дати йому змогу виконати право самовизначення.

Рішення Ради Амбасадорів з 14. марта 1923, яким Сх. Галичину разом з іншими висше названими українськими землями віддано під суверенність Польщі, являється недодержанням наведеного зобовязання Найвисшої Ради.

II.

Український нарід, творячи власну державу, а саме на українських землях бувшої російської імперії Українську Народню Републику, на українських землях бувшої Австро-Угорщини Західно-Українську Народню Републику, які заявили волю злучитися в одну державу, — ясно висловив свою волю стати вільною і незалежною нацією у власній національній державі.

Сю свою волю зазначував український нарід на землях, відданих Польщі наведеним рішенням Ради Амбасадорів, при кожній нагоді, коли сього вимагали обставини, протестуючи чи проти актів насильства Польщі, чи проти заходів Польщі перед головними союзними і прийнятими до союзу державами, щоб одержати суверенність над тими землями.

Останній в ряді сих протестів був протест проти наведеного рішення Ради Амбасадорів, заложений українськими послами в польським соймі й Українською Національною Радою Східної Галичини.

Побіч сих протестів в імені українського населення земель, відданих під суверенність Польщі, треба згадати протест правительства Української Соціалістичної Радянської Републики і протест Українського Товариства Ліги Націй, піднесені в імені цілого українського народу в обороні його

III.

Маючи на увазі облекшенне важкого положення українського народу під Польщею, маю честь звернути увагу Високого Союзу Націй на те, що український нарід Східної Галичини, Волині, Холмщини, Підляша й Полісся не має правної охорони свого національного існування.

1.

Рішення Ради Амбасадорів з 14. марта 1923. вважає такою правною охороною:

1. заяву Польщі, що етнографічні умови вимагають відносно Східної Галичини самоуправного устрою.

2. договір з 28. червня 1919. між головними союзними і прийнятими до союзу державами й Польщею про охорону національних і релігійних меншостей в Польщі.

До 1:

Політика польського правительства у Сх. Галичині свідчить, що воно не тільки не думає про надання самоуправного устрою сьому краю, але навпаки веде в нім зі скріпленою силою ту саму політику насильної польонізації, яку вело перед 14. марта 1923.

Коли польське правительство, складаючи заяву про потребу самоуправного устрою для Східної Галичини, мало на увазі ухвалений польським соймом закон про самоуправу для воевідств львівського, тернопільського і станиславівського, то треба ствердити, що сей закон не дав самоуправи Східній Галичині, тільки ділить її на три воевідства й конструє самоуправу для кожного з них так, щоби, знищити цілість краю, можна було тим лекше в кождім з трьох воевідств вести політику польонізації.

Впрочім сей закон не дає ніякої автономії, і коли польське правительство покликається на нього, то робить собі тільки рекляму, яка не відповідає дійсности.

З окрема треба зазначити, що польське правительство, одержавши суверенність над Східною Галичиною, не дало амнесії політичним емігрантам Галичини, які як члени Української Національної Ради і її правительства, урядовці, члени армії чи на політичній полі чи зі зброєю в руках боронилися проти польської окупації своєї Батьківщини. Навпаки, польський закон про амнесію з 6 липня 1923. нарочно сконструований так, що або зовсім виключає від амнесії названих політичних емігрантів, або ставить їх в понижаюче положенне особисто просити амнесії у президенті польської республіки.

Таким чином Польща не сповнила навіть тих мінімальних зобовязань перед одержанням суверенности над Східною Галичиною.

До 2:

Згаданий договір з 28. червня 1919. між головними союзними і прийнятими до союзу державами й Польщею про охорону національних і релігійних меншостей в Польщі

простором і населенням перевищають цілий ряд європейських держав.

Таким чином згаданий договір не давав би українському населенню належної охорони навіть тоді, колиб Польща його совісно виповняла.

Коли-ж візьмемо під увагу, що польське правительство у своїй політиці на українських землях зовсім не держиться постанов згаданого договору, наскільки вони корисні для українського населення, а покликається на нього тільки тоді, коли думає, що мож ним умотивувати негативне становище до українських домагань, то треба ствердити, що згаданий договір не дає українському населенню ніякої охорони.

2.

Для характеристики положення українського народу під Польщею позволю собі навести отсі дані:

I. Український нарід не користується рівними цивільними й політичними правами.

Український нарід не брав участі в найважливішій акті будови польської держави: в ухваленню польської конституції, яку ухвалив польський сойм, зложений тільки з польських послів, у часі, коли Польща ще не мала східних границь, признаними і прийнятими до союзу державами, й опісля накинув названим українським землям.

Зокрема український нарід Східної Галичини досі не має в польським соймі свого заступництва, бо в останніх виборах до польського сойму він не брав участі, маючи на увазі, що Східна Галичина тоді знаходилася під суверенністю головних союзних і прийнятих до союзу держав, а не під суверенністю Польщі.

В польським соймі польська більшість при всіх парламентарних актах, як вибір президії сойму й сенату, вибір президії комісії і т. п. демонстративно зазначає, що послі непольських народностей не сміють мати рівних прав з послами польської народности.

Українські громади є позбавлені самоуправи, яку мають громади польські, й управляються правительственными комісарями.

Неприниманне громадян української народности до публічної служби, з окрема на полі шкільництва, можна зілюструвати масою фактів.

Ухвалений соймом у червні 1923 закон про *numerus clausus* для непольських студентів у високих школах являється ярким порушенням принципу рівности перед правом на полі шкільництва.

II. Українська мова не має в адміністративних урядах і судах ніяких прав.

Ті права, які мала українська мова у С. Галичині за часів Австрії, обмежуються і зносяться.

Що більше, навіть українські установи є примушені уживати польської мови.

ня закона про загальні й середні школи для національних меншостей.

При сій нагоді польський міністер віроісповідань і просвіти вигосив промову, в якій заявив, що національні меншости мусять ждати на заспокоєнне своїх шкільних потреб аж до часу, коли будуть заспокоєні всі шкільні потреби польського народу. Далі заявив він, що публічні середні школи в польській державі будуть тільки польські.

Український приватний університет і українську приватну високу технічну школу у Львові польське правительство переслідує як забронені установи.

Легалізації сих українських шкіл ніяк не можна досягнути.

Львівське воевідство рескриптом з 21. липня 1923, ч. 1300/23 відмовило затвердження статута товариства „Кураторія українських приватних шкіл у Львові“, яке заснувалося для опіки над українськими приватними високими школами.

Польський сойм на засіданню 28. липня 1923 р. відкинув нагле внесенне українських послів, які домагалися видання закона про удержавненне українського приватного університету й української приватної високої технічної школи у Львові.

Українські народні й середні школи, які були заложені у Східній Галичині за часів Австрії, польське правительство перемінює на польські або розв'язує.

Внесення і промови українських послів у польським соймі містять масу фактів, які являються ярким обвиненням польського правительства і його шкільної політики супроти українського народу.

V. Українські товариства польське правительство забороняє і переслідує.

Закладання товариств просвітних, гуманітарних і навіть співацьких забороняється, мотивуючи се тим, що вони не дають за поруки, що не будуть проявляти діяльности, шкідливої для польської держави.

VI. Окремим способом польонізації українських земель являється польонізація сих земель польськими польоністами, спровадженими з корінної Польщі.

Ся польонізація ведеться на основі законів польського сойму й розпорядків польського правительства, отже польське правительство несе за неї повну відповідальність.

Предметом польонізації являється велика земельна власність на українських землях.

Всі польські партії заступають погляд, що та велика земельна власність є „польська земля“, — бо наслідком попереднього панування Польщі на сих землях верства великоземельних власників є переважно польська, — то й мусить перейти в руки польських польоністів, а не сміє дістатися у руки місцевого українського селянства.

Відповідно сьому поглядові згадані закони й розпорядки і вся аграрна політика державних і приватних установ іде в тім напрямі, щоб виключити українського селя-

ми в польській соймі й Української національної Радою Східної Галичини.

Побіч цих протестів в імені українського населення земель, віданих під суверенність Польщі, треба згадати протест правительства Української Соціалістичної Республіки і претест Українського Товариства Ліги Націй, піднесені в імені цілого українського народу в обороні його братів поневолених Польщею.

Спираючися на сю ясну й невідкличну волю українського народу, маю честь перед Високим Союзом Націй заявити, що український нарід Східної Галичини, Холмщини, Підляша й Полісся не признає і ніколи не признає суверенності Польщі над своїми землями, вважає і вважає пана ванне Польщі над сими землями насильною окупацією і всіми способами змагати ме до визволення зпід Польщі й осягнення державної незалежності.

Від Союзу Націй, який вважає за свою задачу стояти на сторожі мира, залежить, чи український нарід названих земель осягне свою ціль шляхом оружноі боротьби проти свого гнобителя.

Тому прошу Високий Союз Націй підняти заходи, щоби була направлена кривда, заподіяна українському народови рішенням Ради Амбасадорів з 14. марта 1923.

тих мінімальних зобовязань перед одержанням суверенности над Східною Галичиною.

До 2:

Згаданий договір з 28. червня 1919. між головними союзними і прийнятими до союзу державами й Польшею про охорону національних і релігійних меншостей в Польщі був заключений в часі, коли Мирово Конференція мала на увазі Польщу в етнографічних границях з невеликими національними й віроісповідними меншостями серед польського населення.

Не входить у задачу сего представлення виказувати, наскільки недостатчною являється охорона, яку дають національним і релігійним меншостям договори, заключені в сій справі головними союзними і прийнятими до союзу державами з Польщею і іншими державами. В сій справі вистане вказати на дебати на загальних зборах Міжнародної Унії Товариств Союзу Націй.

За те з натиском треба піднести, що згаданий договір з 28. червня 1919. який передбачував у Польщі тільки невеликі національні й віроісповідні меншости серед польського населення, не може дати охорони національному жнттю українських земель, відданих під суверенність Польщі, які своїм

II. українська мова не має в адміністраційних урядах і судах ніяких прав.

Ті права, які мала українська мова у С. Галичині за часів Австрії, обмежуються і зносяться.

Що більше, навіть українські установи є примушені уживати польської мови.

III. Греко-католицька і православна церква, які є церквами українського народу, виставлені на переслідування. Церковні власти обох церков можуть служити цілим рядом фактів.

Факти про зачинення і конфіскату православних церков і церковних маєтків містить письмо українських послів з 13. липня 1923 до польського міністра віроісповідань і просвіти.

IV. Положення української школи не відповідає навіть тим дуже скромним і зовсім недостаточним вимогам, які ставить до Польщі договір з 28. червня 1919 в арт. 8 і 9.

Польське правительство не закладає українських публичних шкіл, а закладанню українських приватних шкіл ставить перешкоди.

Польський сейм на засіданню 27. липня 1923 відкинув нагле внесення українських і білоруських послів, які домагалися вида-

польська, — то й мусить перейти в руки польських кольтоністів, а не сміє дістатись у руки місцевого українського селянства.

Відповідно сьому поглядови згадані закони й розпорядки і вся аграрна політика державних і приватних установ іде в тім напрямі, щоб виключити українського селянина від набуття землі.

Для характеристики сєї політики нехай послужить інформація, яку приніс часопис „Пяст“, орган теперішнього польського президента міністрів Вітоса, в ч. 21. з 27. мая 1923 р. „Пяст“ пише, що партії, на які спирається кабінет Вітоса, обовязалися вести кольтонізацію українських земель у таких розмірах, що що-року має бути розділено між польських кольтоністів 400.000 моргів, на яких має осісти около 20.000 польських родин.

Ся кольтонізація ведеться при помочи мільярдних кредитів, призначаних на сю ціль польським соймом.

Ціль кольтонізації: поселити на українських землях стільки польського населення, щоб вони втратили український характер.

З огляду на се, українські селяне або правно або фактично є позбавлені змоги набувати землю, ся кольтонізаційна політика являється порушенням принципу рівності

МАРІЯ РОЗЛУЦЬКА. Кинь, доню, міркувати, а то знову схвилюєшся, голова розболить. Ось радше послухай, я новини тобі розповім.

ГАЛЯ (вдає цікаву). Добре, мамо, розкажуть. Бо і справді, що це я видумала? Говоріть, розкажуть.

МАРІЯ РОЗЛУЦЬКА (сідає поруч Галі). Гаразд, слухай. Зайшла я до Йойни за цитриною і не пізнала його, такий він не свій, такий наполюханий. Питаюся, що сталося, а він трохи не плаче. Та й давай розказувати, жалітися. — Якто? що сталося? Хіба не знаєте, каже, що в селі діється? Хто таке видав робити! Сі люди подуріли, чи Бога з серця викинули — скажіть! — Що сталося? — питаюся — та сама починаю труситися. — Що? ще питаєте, що? Війта скинули — такий файний був чоловік! — Якогось комісара собі обібрали; пана в дворі арештували та й з дому виходити заборонили; на фільварку все добро під сторожу поставили — кажуть, це власність української держави. Ще і відгрожуються, що панську землю між себе ділити будуть... Це розбій, кримінал! — Тут аж тричі зайвайкав. — Якусь міліцію, каже, завели, яка нікого без легітимації ні в село не впускає, ні з села не випускає. Ну скажіть, каже, ще вам мало? І що собі сі гої думають? Що з цього вийде?

(Чути гомін у хаті Безкоровайного).

ГАЛЯ. Справді, чудні діла діються. — Але що це за гомін у старого Безкоровайного?

(З сусідньої кімнати чути: І де-ж вони? Живі? Здорові?).

ГАЛЯ (схоплюється з місця). Боже!

Чути гомін БЕЗКОРОВАЙНОГО: Здорові, дякувати Богу. Ось тут у нас за стіною мешкають).

ГАЛЯ і МАРІЯ РОЗЛУЦЬКА. Що це, він?

(Чути голос ОСТАПА: Так чого-ж ви зразу не кажете.).

ГАЛЯ і МАРІЯ РОЗЛУЦЬКА (хочуть бігти до

другої кімнати та враз відчиняються двері і вбігає ОСТАП, а за ним входить Безкоровайний).

СЦЕНА 4.

Галя, Марія Розлуцька, Остап, Безкоровайний.

ОСТАП (обідраний, в цивільному одязі, вимарнілий, з зарослим лицем). Галю!... Мамо!... (Кидается до них, цілуєчи їх по руках). Таки діждався, таки найшов вас!

ГАЛЯ і МАРІЯ РОЗЛУЦЬКА. Господи! Остап?... БЕЗКОРОВАЙНИЙ. Ну і діждалися, слава Богу!

ОСТАП (до Галі). Як же ти змарніла! Яка вимучена!

ГАЛЯ. Нічого: все минеться... Але ти! Яка страшна історія виписана на твоім обличчі!

МАРІЯ РОЗЛУЦЬКА. Ой так, так: страшне ми пережили — і розказати не сила. Усі, усі зазнали. Наша хата пішла в руїну від гранату. Ваша мама не перенесла муки, пішли від нас з цього збожеволілого світа. А ми?... Ось як бачите... Тліє ще огник, та тільки тліє. — Та що це ми зараз вступі!... Сідаймо: Остап перемучений — годиться подумати, щоб його погостити. Прошу, сідайте.

(Усі сідають. Марія Розлуцька на лаві, Остап і Безкоровайний на ослогах).

Осьтак. А тепер розкажуть, пане Остапе: де бували? як жили, яким чудом спаслися? — все розкажуть. Та ні! що це я? — Погодіть. Я піду до кухні, перекуску зладжу, а ви хвилину сами забавляйтесь. (Встає).

БЕЗКОРОВАЙНИЙ. Та й мені треба на на хвилю — дров урубати, а то лічим і закурити в печі. (Встає і обидвоє відходять).

СЦЕНА 5.

Галя і Остап.

ОСТАП (припадає до Галі). Моє сонце! мій раю! ГАЛЯ. Остапе! хлопчику! герою!... Мученику! ОСТАП. Ти не забула? не понехала? ГАЛЯ (з докором). Остапе...

ОСТАП. Прости, прости! (Цілує її в руку). Та знаєш: такий час... така віддаль... стілько змінилось... Я нераз головою товк з одчаю в холодну стіну бараку, в якому мене як звязаного тигра тримали. Як подумав... Прости, Галюсю! Та такі страшні, такі жахливі думки навівала на мене неволя і повна відсутність вістей від тебе, така божевільна роспука находила на мене, що!... Ох, відпокутував я ті колишні радісні хвили, пережиті з тобою, відпокутував страшно!

ГАЛЯ. Обидвоє ми покутували, Остапе! Перекотилася по нас лавина жахливих днів і до смерти не забути. До смерти не вигоїти ран глибоких.

ОСТАП. Не кажи так, Галю! Все минеться. Нові дії починаються, сходить зоря щастя всьому людству, всім народам. Дотлівають головні пожежі, що все давнє попалила — і наша зірка починає на небі ясніти. (З одушевленням). Будем щасливі, Галю! Заживем таким раєм, що і небо нам позаздрить! Україна встає, воскресає — і ми воскреснем у ній і з нею! Ох, як благословляю я всі горесні дні з пекольними стражданнями! Ми не страждали даром.

(Чути вистріл крісів).

Ось, чуєш, Галю? Це наші недолітки волю зустрічають. Ох, мрії, вимріяні мрії, благословенні мрії! Ми вас доміряли до кінця... Сотні літ нашими дідами мріяні мрії! І чим заслужили ми це, щоб дожити нашого воскресення?

(Далі буде).

перед правом громадян української народності.

Небезпеку польської колонізації для українських земель розуміла Найвисша Рада Мірової Конференції, про що свідчить артикул 9. проєкту договору між головними союзниками і прийнятими до союзу державами й Польщею у справі Сх. Галичини з 20 листопада 1919 р. (цей договір, як відомо, не ввійшов у життя, бо польське правительство відмовилося його заключити).

Згаданий арт. 9 звучав: „Не буде вільно переводити у Східній Галичині ніякої систематичної колонізації колоністами, спроводженими зпоза границь краю“.

VII. У кінці треба згадати про переслідування українських політичних партій, для яких не існує свобода зборів і свобода преси, про безпідставні арештування громадян української народності, яких всупереч законам держиться місяці й навіть роки в слідчій тюрмі, і взагалі про повну самоволю польських властей у відношенню до українського населення.

3.

Висше представлено тільки в загальних рисах ту систему, якою польське правительство старається знищити українське населення під духовим і матеріальним оглядом, спольщити його землі й так запевнити собі вічне володіння на сих землях.

Колиб на сих землях справді мала здійснитися воля Польщі, то 8 мільонів українського народу на території, яка величюю й багатствами певезисшає неодну європейську державу, малоб бути засуджених на національну смерть.

Маючи на увазі се положення українського народу під Польщею, маю честь просити Високий Союз Націй: I. Вислати Комісію Союзу Націй до Східної Галичини, Волині, Холмщини, Підляша й Полісся, для докладного розслідування положення українського народу й інших не-польських народів, щоб на сій основі заставити польське правительство сповнити вже тепер ті зобов'язання, які Польща виразно на себе прийняла в міжнародніх договорах і заявах.

II. Коли ся Комісія матиме управління і змогу всестороннього і бестороннього розсліду, то результати її переконують кожного державного мужа, який має почуття права і справедливости, що український нарід Сх. Галичини, Волині, Холмщини, Підляша й Полісся мусить бути як найшвидше визволений з польської неволі, і тому прошу: підняти вказані заходи у головних держав-антантах, щоб вони негайно перевели ревізію рішення Конференції Амбасадорів з 14 марта 1923., для здійснення самовизначення населення західно-українських земель: Сх. Галичини, Волині, Холмщини, Підляша й Полісся, — в напрямі власної державної незалежности.

будеться в Прудентополи великий празник получений з посвяченням і покладенням основної плити під будову нового храму посвяченого цему Святому і з лейльоном на користь будови церкви.

Усіх вірних проситься о громадну участь у торжестві.

Податок на „Фонд не-гайної допомоги“

Оподаткували себе далі:

Іваї-Кальмон: п.п. 247. Петро Деркач на \$500 місячно, 248. Іван Сенів на \$500 м., 249. Сидор Крук на \$500 м., 250. Іван Шеремета на \$500 м., 251. Олекса Гецькало \$500 м., 252. Гринько Олійник на \$500 м., 253. Іван Гонисько на \$500 м., 254. Степан Шахтай на \$500 м., 255. Олекса Косар на \$500 м., 256. Дмитро Романюк на \$500 м. (зложив 2\$ за 4 м.), 257. Кузьма Веренька на \$500 м., (зложив 3\$ за 6 міс.) і кличе на такуж суму п.п. Филімона Гониська, Тимка Антонишина і Степана Зацерковного з С. Роке та Івана Савку з Прудентополя;

258. п. Іван Гирилюк з Жангади (колонія де Мейо) на 1\$ міс. (зложив 12\$ за 1 рік) і кличе на такуж суму: п.п. Василя Слободу, Василя Мохнача і Олексу Голуба з цієї колонії та Максима Шаравару з Жангади,

259. п.на Олена Мондрак з лінії Іваї на \$200 (зложила 2\$400 за 1 рік) і кличе на такуж суму: п.п. Анну Тваровську і Анну Кузів з лінії Серторія і Анну Винярьську з лінії Унія,

260. п. Марія Грицишин з л. Іваї на \$200 міс. (зложила 2\$400 за 1 рік) і кличе на такуж суму: п.п. Катерину Савку, Марію Любачевську (стар.) з лінії Ріо дос Патос і Евдокію Клосовську з л. Іваї,

261. п. Дмитро Гладкий з л. Інспектор Карвальо на \$500 міс. (зложив 6\$ за 1 рік),

262. п. Стефан Гладкий з л. Інспектор Карвальо на \$500 м., (зложив 6\$ за рік),

З Ріо Кляр: 263. п. Микола Павлишин на 1\$ (зложив 14\$ за 14 м.) і кличе на такуж суму: п.п. Петра Божику з Дорізону, Івана Жовняра з М. Маллет і Дмитра Ройка з Ріо Кляр,

264. п. Яків Павлишин на 1\$ міс. (зложив 7\$ за 7 м.) і кличе на такуж суму п.п. Максима Білецького і Олексу Завалій з М. Маллет і Василя Мазепу з Ріо Кляр,

265. п. Іван Яцишин на \$500 міс. і кличе на такуж суму: п.п. Василя Багнюка з М. Маллет, Кубу Конка з М. Маллет (лі-

Разом	157\$300
З попередньою сумою	2.096\$700
Усього	2.254\$000

НА ПРОТЕСТАЦІЙНУ ТЕЛЕГРАМУ

п. Кречківський Омелян з Прудентополя лінія Тігре 1\$,

На будову Студенського Дому у Відні,

зложити далі: о. О. Ананевич 10\$, п.п. Теодор Ханейко з Дорізону 10\$, Іван Калинівський з Дорізону 2\$, Михайло Никольяк Жангади (Ріо до Мейо) 1\$500, Іван Гирилюк з Жангади (з цієї колонії) 2\$, Василь Лопатюк з Прудентополя 8\$ (друга рата) — Разом 33\$500
Усього 241\$000

УДІЛИ КОСПЕРАТИВИ: „УКРАЇНСЬКИЙ ТЕАТР“ У ЛЬВОВІ

закупив далі: п. Василь Лопатюк з Прудентополя (1).

До відома нашим учителям.

Подається до відома Учителів, що генеральна інспекторія навчання в Куритибі під датою 2. жовтня оголосила вписи до іспитів на вчителів від 2. жовтня на протяг 60 днів. Кандидати мають предложити такі документи:

- a) Capacidade moral,
- b) Edade superior a 16 annos para o sexo feminino e 18 completos para o masculino,
- c) Ser brasileiro nato ou naturalizado,
- d) Não padecer de molestia contagiosa, nem defeito physico que o inhabilite para o trabalho.

Кандидати, які рефлектують на іспити, нехай приймуть це до відома і користають з нагоди.

З МІСЦЕВОЇ ХРОНІКИ.

Д. 27. ц. м. приїхав до нашого міста новий священик з Галичини Преп. отець Варфоломей Селякота Ч.С.В.В.

Новому місіонареви бажаємо щасливої, успішної і багатой в плоди сійби на по-

го Андрія Будника і Миколу Качоровського на 10 літ тюрми.

Андрія Савицького на 8 літ і Володимира Діпка на 5 літ.

Усі підсудні прийняли присуд спокійно. Просьби с уласкавлення трьох засуджених на смерть Войцеховські не узгли днів. В очікуванні смерті засудженці пращалися з ріднею, прийняли релігійну розраду, Павлишин, який заховав найбільше спокою з усіх, написав лист. О год. 3. по пол. приступлено на замковому подвір'ю до езекуції.

Першим станув перед дулами польських крісів Ілько Скочиліс ведений на місце смерті оборонцем д-ром Бараном. З окликом «Хай живе Українська Держава!» впав поцілений кулями. Другий з черги пішов на смерть Микола Коваль, ведений оборонцем д-ром Ганкевичем. З такимже окликом і рівновагою глянув смерті у вічі. Третім і останнім пішов на смерть Олександр Павлишин, який поцілувавшись зі своїм оборонцем д-ром Хомицьким згинув з окликом: «Гину за українську справу». Нідин зі засуджених не дозволив завязати собі очей...

Ось як уміють вмирати наші молоді герої за Українську справу!

Зі світа.

НІМЕЧЧИНА. Європа жне, що засіяла; версальське насильство видає гіркі плоди. Німеччина знаходиться в повному розвалі. В Саксонії тріумфує комунізм і гуляють соціалістичні сотні, в Баварії диктатура монархістів, в надрейнській області довела французька політика інтриг і підкупств до проголошенн автономної рейнської републики — очевидно на французькій обороні. В Берліні і по всіх містах Німеччини гуляють голодні маси народу і пліндрують склепи з живністю, скрізь летється кров. Уряд сповістив Францію про банкруцтво Німеччини. В подробицях представляється сучасний стан Німеччини так: В середущій Німеччині вибух страйк робітників, який має обняти до чверти мільона учасників. В Гамбурзі комуністи займали всі важніщі поліційні стійки: у вуличніх боях згинувло 15 осіб, а більше сотні було ране-

на населення західно-українських земель: Сх. Галичини, Волині, Холмщини, Підляша й Полісся, — в напрямі власної державної незалежності.

Женева, 1. вересня 1923.

Др. Євген Петрушевич,

Президент Української Національної Ради Сх. Галичини.

В обороні західно-українських земель

Західно-Українське Товариство Ліги Націй звертається до Союзу Народів з проше-
нням:

Високий Союз Народів зволить зайняти становище до рішення Конференції Амбасадорів з 14. марта 1923., у справі східних границь Польщі, оскільки воно відноситься до українських земель: Східної Галичини, Волині, Холмщини, Підляша й Полісся;

заявляючи неникосимим положенням населення усіх західно-українських земель під польською займанщиною, та української частини Буковини під румунською займанщиною, —

і в інтересі мира на Сході Європи та здійснення найвищих принципів: самовизначення народів і міжнародної справедливості

з а я в и т и с я :

1. за ревізією рішення Ради Амбасадорів з 14. марта 1923, у справі східних границь Польщі по думці версальського мирного договору, який постановив відновлення польської держави лише в етнографічних польських границях:

2. за ревізією севрського мирного договору, оскільки він дотичить української частини Буковини, й

3. за здійсненням права самовизначення населення західно-українських земель: Східної Галичини, Волині, Холмщини, Підляша й Полісся та Української частини Буковини, в напрямі власної державної незалежності, — та заразом рішити:

4. установлення окремої Комісії Союзу Народів у ціли ствердження нею невиносимого положення населення згаданих західно-українських земель і його оборони перед надужиттями правительств Польщі й Румунії що не виповнили навіть тих зобов'язань, які вони прийняли на себе супроти польських і нерумунських народів у міжнародних договорах і заявах.

Велике торжество в Прудентополі.

В празник Священномученика Св. Йосафата д. 25. листопада від-

265. п. Іван Яцишин на \$500 міс. і кличе на таку суму: п.п. Василя Багнюка з М. Маллет, Кубу Копка з М. Маллет (ліній друга) і Тимка Худика з Ріо Кляро.

266. п. Василь Козак на \$500 міс. і кличе на таку суму: п.п. Григорія Ричицького і Григорія Цуха (сина Павла) з Барафеї і Івана Цісюка з Вера Гварані,

З Пінгналь байшо (мунісіп. Пальмейра):

267. п. Андрій Москалевський на 6\$ річно (зложив за рік),

268. п. Василь Москалевський на 6\$ річно (зложив за 1 рік),

269. п. Гриць Москалевський на 6\$ річно (зложив за 1 рік),

270. п. Луць Москалевський на 6\$ річно (зложив за 1 рік),

271. п. Михайло Пасечний на 5\$ річно (зложив за 1 рік),

272. п. Григорій Вовк з Прудентополя на \$500 місячно (зложив 6\$ за 1 рік) і кличе на таку суму: п.п. Федора Роняка і Івана Кулицького з Антоніо Ребоусас та Михайла Саву з Мар. Маллет.

273. п. Олекса Кравчук з Конзуль Поль на \$500 рс. місячно (зложив 6\$ за 1 рік) і кличе на таку суму: п.п. Івана Ганиша і Йосифа Кельнера з Конз. Поль і Михайла Смагу з Антоніни.

Народний податок

зложили далі: п.п. Іван Калинівський з Вера Гварані 10\$, Іван Гирилус з Жангади (кольонія до Мейо) 12\$ (за 1 рік).

З Іваїв-Кальмону:

п.п. Михайло Косар 1\$500 (3 міс.), Кінорат Романюк 2\$ (4 міс.), Олекса Гонисько 4\$500 (9 міс.), Павло Гнида 3\$ (6 міс.), Петро Деркач 3\$ (6 міс.), Іван Сенів 3\$ (6 міс.), Іван Шеремета 3\$ (6 міс.), Сидор Крук 2\$500 (5 міс.), Олекса Гецкало 4\$500 (9 міс.), Гринько Олійник 1\$500 (3 міс.), Іван Гонисько 3\$ (6 міс.), Степан Шахтай 2\$ (4 міс.), Олекса Косар 6\$ (1 рік), Дмитро Романюк 2\$ (4 міс.), Кузь Веренька 3\$ (6 міс.), Степан Лобаш 12\$ (збірка). — Разом з Іваїв-Кальмону 56\$500.

Далі зложили: п.п. Олена Мондрак з л. Іваї 2\$400 (1 рік), Марія Грицишин з л. Іваї 2\$400 (1 рік), Дмитро Гладкий з Інсп. Карвальо 6\$ (1 рік), Стефан Гладкий з Інспектор Карвальо 6\$ (1 рік), Микола Павлишин з Ріо Кляро 14\$ (14 міс.), Яків Павлишин 7\$ (7 міс.), Андрій Москалевський з Пінгналь байшо — Папагайос ново (мунісіпю Пальмейра) 6\$ (1 рік), Василь Москалевський з тойж самої місцевості 6\$ (1 р.), Гниць Москалевський звідси-ж 6\$ (рік), Луць Москалевський звідси-ж 6\$ (1 рік), Мих. Пасечний звідси-ж 5\$ (1 рік), Григорій Вовк з Прудентополя 6\$ (1 рік), Олекса Кравчук з Конз. Поль 6\$ (1 рік).

новий священик з Галичини Преп. отець Варфоломей Селяк Ч.С.В.В.

Новому місіонареви бажаємо щасливої, успішної і багатой в плоді сїйби на полі нашої рідної Церкви, витривалости і сил до важкої праці.

Українська справа.

Делегація Укр. Нац. Ради. Президент Повного Зібрання Союзу Народів прийняв на авдієнції делегацію української Національної Ради. Делегація зясувала зміст меморіялу Нац. Ради до Союзу Народів.

Новий злочин бандитів. Дня 20. 9. о 11.30 перед полуднем закінчилась перед нашим судом в Золочеві розправа проти «саботажистів». По промовах прокуратора і оборонців, трибунал удався на нараду, з якої вернув з таким присудом:

Ілько Скочиліс, Григорій Огородник, Микола Польовий, Андрій Будник і Андрій Савицький признані винними злочину з 166 і 167 пар. к. з. через ширення знищення і ділання в підгалі фільварку в Млинівцях.

Іван Дідик, Володимир Дідик, Михайло Ярош, Микола Качоровський і Микола Ковальчук признані винними того самого злочину, як дальші учасники, через творення «банди».

Василя Пели признано винним того самого злочину, доконаного в Сновичу.

Олександра Павлишина признано винним злочину зі 166 і 167 пар. к. з. через порадую і намову.

Натомість Стефана Вовка «організатора банди», на основі 433 пар. карної процедури відіслано до слідчого судді в ціли провірення його умового стану, бо що до того заходять сильні підозріння. Він стане перед лавою присяглих суддів.

Супроти цього трибуналзасудив: Ілька Скочиліса літ 23, Миколу Ковалю літ 27 і Олександра Павлишина літ 29 на кару смерти, Миколу Терещука на 20 літ тюрми, Юстива Андрушкова і Василя Пели на 15 літ тюрми.

Михайла Яроша і Івана Дідика на 12 літ.

Григорій Огородника, Миколу Польово-

ти до чверти міліона учасників. В Гамбурзі комуністи займили всі важніщі поліційні стійки; у вуличних боях згинуло 15 осіб, а більше сотні було ранених. Бої йдуть з перервами далі. Кількість вбитих зросла на 22 особи. В Берліні юрба грабує склепи. В Порурю страйк змагається. Проголошенне рейнської республіки при допомозі французьких і бельгійських багнетів і уряд і населенне зустріли протестаційно і в цілій країні летється кров. Після того як у Саксанії захопили владу комуністи, Баварія зірвала з нею всі зносини і готується до походу проти неї. Штреземан в останній ноті до Франції зазначає, що Німеччина вже не має нічого до втрачення і до здобуття. Рівночасно вислав німецький уряд ноту до 23 держав, в якій він обвинувачує за сучасне положенне Німеччини Францію.

Як не як, але здається, що хвиля вибуху європейського вулькану надходить. Банкротство Німеччини потягає за собою банкротство Франції, а враз з Францією почікається в потилицю і французька наймичка Польща. Що зробить антагита неіснуюча з німецькою анархією, яка загрожує цілій Європі катастрофою? Що зробить Росія? Це питання, що цовисли над нещасною Європою грозою. Чим скорше сі питання застукать до воріт крутарської політики Європи, тим краще.

АВСТРІЯ. При виборах, які на днях мали місце в Австрії, всенімецька партія потерпіла поразку. Панами ситуації є християнські суспільники і соціялісти. В часі виборів дійшло до боротьби між комуністами і правими, в якій згинув 1 комуніст.

ПОЛЬЩА. В окрузі Дамброва запалилися ліси; в пожежі згоріло 16 осіб. Огонь посувається в напрямі складів пороку і динаміту. Недостача води утруднює погашення огню.

РОСІЯ. Троцький в недавній промові до робітників виявив великі надії звязані з революцією в Німеччині. На думку Троцького Англія безсильна, щоб сі події зустріти активно, а Франція, хочачи оволодіти Німеччиною, потребувалаб 1.7000.000 війська, що на теперішні умови є виключеним. Росія буде зберігати пасивність тільки до того часу, поки Польща сплїтме тихо.

З Бразилії.

Закон про цензуру преси в Бразилії вже ухвалений і поданий до оголошення як обов'язуючий.

— Депутат Плініо Маркез придловив законопроект ограничуючий спродажу алкоголічних напиків в неділі, свята і національні празники.

— Аргентинський сенат повишив оплату від матте бенефісіадо на 60% так, що за 10 кильо матте прийдеється платити 1 папер. пеза оплати. В наслідок цього Бразилії лишається тільки змога вивозити до Аргентини матте не пероблену.

— Два жовніри і механік авіаційної школи в Ріо підпрняли лет аеропляном, та мотор зараз після того, як літак піднявся в гору, відказав служби і літак стрімголов повалився на землю. Двох з тих, що находилися в літаку на місці пошибло, один тяжко покалічений.

Не вмере Україна!

II.

Справді, велика роскіш душі, велика радість в серцю чоловіка, коли чуєш і бачиш, що твій народ починають чужі подивляти, шанувати, підносячи під небеса артистичного генія цього народу, та що твоя скромна але щира і чесна праця в освідмлюванню про нас чужинців — не пішла на марне і починає видавати такі чудові овочі. Радість безмежна, а й гордість велика для укр. письменника, особливо нині, коли чужинці, а в тім случаю Бразилійці, переконалися, що ідеал, якого ти так завзято і горячо борониш, це справді найкрасший і найсвятійший з усіх ідеалів для кожної одиниці взагалі, а для інтелігентної і культурної одиниці особливо, та що за такий ідеал варто не тільки страждати, але й жити покласти, бо справді — як каже латинська пословиця: „Солодко є вмерти за вітчину!“

Та тутже, за сльозами радості, залиєшся і сльозами гіркого болю і пекучої іронії — коли поглянеш на „відворотню сторону медалі“.

Чудово час зображують собі тепер чужинці! Звуть нас „щербетушками снігів“, „соловейками“, „хором ангелів“, що співає „небесні, божеські псалми“: бачуть

дякувати, не дуже видко, бо ніби на що нам культури, якоїсь ніби просвіти, чи там чого? „Чи то тоту якусь „культуру“ хресцінин буде з „фіжоном“ їсти, чи заміняє на „леворвер“, або на пару шинелів?“ ... Тьфу! Наші батьки й діди дурного „люмера“, не знали, а було і своє сало і полотно і „фіст“ при хаті дойвся і „статок“ без дігтю не скрипів і в капшуку „маньгирі“ дзвонили! А тотя якас заволоцька „ковтура“, то, бий і трище, йно каже: давай та давай! То на голодних, то на хорих, то на колік, то на сиріт, то на газету... А деж то хресцінин годен перенести? А хто нам дасть?

І свята правда, кажу я. Ми любимо дати, от, на прим., на „бішки“, на льоте-рію, ну, бо чоловік часом може виграти, тай від разу паном став „на цілий писок!“ Любимо дати на якийсь косцюшківський „косцюлок“, на тузін пива, на гарафку „з лайном“... ну, бо то треба! Хресцінин преці не св...; як другий запросить, то треба й свою чистку віддати! Може ні?...

Ах, я бувби на смерть забув згадати ще про одну інституцію, яка, як з початку здавалося, звяже в одну велику мітлу усіх бразилійських Українців, себ то про славний „Союз“, якого батьком є п. Карманський — та який, Богу дякувати, вже хорує на „курячу дрімоту“ і за який місяць, два, три — „задре ноги і побіжить в фіст“. На бісову маму нам тут якогось „Союза?“ Аби знов тягнув з нас сему шкіру? Тай що він дає, той „Союз?“ Вже тільки місяців про него чуємо і не дав до нині ані одного „байли“, ані на сміх людський навіть дурної „стораски!“ А якби чоловікови забракло на тузін „сервежі“, або жінці на спідницю, то каже: „йди до венди!“

І знова рація, кажу я! Люди забувають цілком за Бога і видумують то якісь „ойто-і-нови“, то „гаропляни“, то „таліфони“, то „Союзи“, то якусь Україну, то Бог знає що... Прислали нам „з вуриду“ п. Карманського, а той нічо тільки кричить ба й ганьбить: „давайте, каже, на „вурид“ гроші, та давайте!“ Нам вже досить прислали з „вуржендів“ ще там, в Галіції, ріжних „возьмів“, та „тербилюльок“, та шандарів... Ми вже фалабу, знаємо, чим то пахнуть такі „вуриди“. П. Карманський прийшов, знайшов нас в Бризели, ну і що? Ну, нічо! Хотів то якихось шкіл, то якихось „варганізацій“, то гімназій, то „бамків“... О, видим, куда воно йде! Нема дурних! Як зложу який вентин в „Косцюшка“, або „Таліяна“, то дасть за процент хоч порцію „з лайном“, та такої, що аж ти воко більмом зайде, а Укр. Банк що дасть? От, найне скажу! Еге! Давай на се, давай на те, ба ще й до „бамку!“ Тай що він нам приніс, той п. Карманський? Щоб хоч по буллі, або по дурному оба-

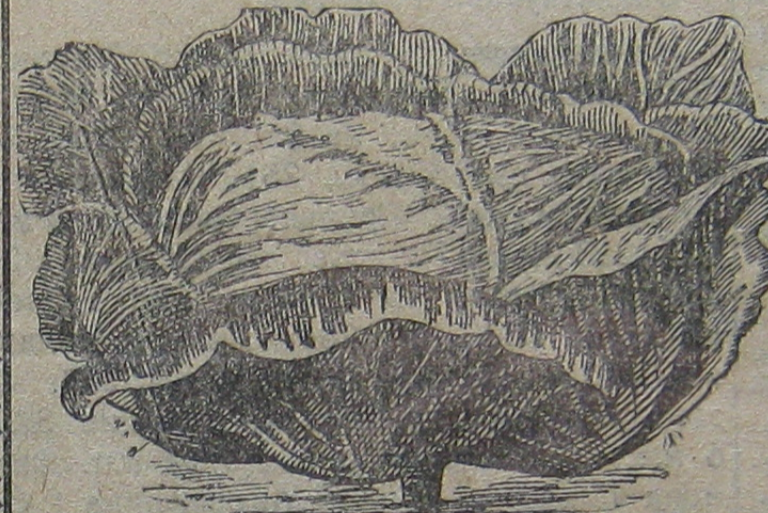
УЖЕ прийшли замовлені Просвітною Секцією підручники шкільні і можна їх замовляти у Ред. „Праці“ по ціні:

1. С. Черкасенко: Буквар — 1\$400 (вже вичерпаний).
2. А. Крушельницький: Друга Читанка — 2\$500
3. А. Крушельницький: Третя Читанка — 3\$500.

Пошукується учителя, Українця, що знає українську і португальську мову. Зголошення слати на адресу:

Antonio Mensia, Tres Barras — S. Catharina.

Купуйте насінне!

Михайло Іванків

одержав новий транспорт найлучшого АМЕРИКАНСЬКОГО НАСІННЯ, яке як раз вдається найкраще в нашім бразилійськім підсоню і

яке продає по ціні 150 рейсів за пачку.

ПРИГЛЯНЬТЕСЯ ДОБРЕ НА ПОМІЩЕ НУ ТУТ МАРКУ; така марка находиться на кожній пачці і такої марки домагайтеся завжди у ваших продавців, бо лиш такої марки насіння є найлучше і до 3 днів кильчиться.

Крім цього поручаю рівнож по дуже зниженій ціні великий склад ріжнobarвної та найдобірнійшої матерії, готових убрань, капелюхів, обуви, машин до шиття, кухонного начиння, і много инших дрібних та найпотрібніших річей.

Також одинокий в Парані склад АТРАМЕНТУ до писання. Цей атрамент урядом патентований і узнаний за найлучший. Оден кружочок на 2 фляшочки коштує 250 ре.

Для перепродуючих 100 процент опусгу. Приходіть і переконайтеся!

З правдивим поважаннем

Михайло Іванків

КРАВЕЦЬКА РОБИТНЯ «SÃO JOSÉ»

Володимира Кульчицького

В ПОНТА ГРОССА

Виконує всі роботи як найкраще з спеціальним узглядненнем системи «Tallo elegante». Убрання після міри, як: військові уніформи, одяги колегіальні, спортові, ловепькі.

Для духовних: ряси, римські капи, нагортки, пояси, берети і др.

Пишіть на адресу: WALDEMIRO KULCZYCKI — Rua Pinheiro Machado, 66 (em frente do Collegio São Luiz). — Est. do Paraná — Ponta Grossa.

НАЙБІЛЬША УКРАЇНСЬКА ТОРГОВЛЯ В МІСТІ ІРАТІ

В. КОЗАКЕВИЧА

ти за вітчину! ...
Та тутже, за сльозами радості, зали-
ється і сльозами гірко болю і пекучої
іронії — коли поглянеш на „відворотню
сторону медалі“.

Чудово час з'ображують собі тепер чу-
жинці! Звуть нас „щебетушками снігів“,
„соловейками“, „хором ангелів“, що спі-
ває „небесні, божеські псалми“; бачуть
нашу душу, страждають нашим страж-
даннем, болять нашим болем і радіби нам
прямо неба прихилити. Та чи бачили
вони справді цілу нашу душу? Чи чули
вони усі наші „хори“? Чи оглядали вони
усі боки української „медалі“? І колиб
вони так зажадали, щоб показати їм ці-
ле наше життя, цілу нашу культуру, або
хочби тільки культурну роботу? Щоб їм
показати? чим повеличатися? Що ми тут
зробили за 30 літ життя — не в неволі
ляхів, чи москалів, а на вільній землі
бразильській? Що питаю? ...

Ах, простіть землячки, я бо справді за-
чав „з іншої бочки“ та з такої, з якої
люди, аби здорові, давно вже випили.
Як то? Ми-ж маємо всьо, чого душа за-
бажає! Маємо народні школи, у яких,
най сі преч каже, наші діточки учаться
вже про якусь „Ucrain'iu“ ... ege! і це не
жарти! Маємо венди українські, у яких
вже купують (Боже, прости гріха!) навіть
Українці — розуміється, покищо ще тіль-
ки „на фядо“, бож преці „свій свому“
повинен „вигодити“. З грішми — йдеть-
ся звичайно до „Косцюшків“, до „Талія-
нів“, бо в тих „не випадає“ кредитувати.
Чи не так землячки? Може не ганьбимо,
не паплюжимо ще своїх вендарів, коли
упоминаються про довжок? не робимось
їхніми ворогами, що сміли жадати від
„свого чоловіка“ заплати довжка, або
„втяти“ кредит? ...

Маємо в усіх центрах кольоній „Народ-
ні Доми“ ... Що? може ні? Хто їх хоче
бачити, нехай тільки добре перегляне
старі шпарлаги, то там конче їх знайде.
Куритибський, що правда, з „мампою“ в
руці і з добре знаючими місто провідни-
ками, можна без великого труду відшу-
кати. Правда, довгів на нім є, як на го-
лові волосся і цих кілька свідоміших од-
иниць борються за його існування ще
завзятійше, як боровся Фірно з Десмпсе-
ем за титул першого світового „боксер“,
але він, мабуть, скорше зтрупіше, ніж
очиститься з довгів, значить, ці одини-
ці упадуть поборені т. зв. „Knock-out-ом“
нашого „патріотизму“. Це нічо! Але „На-
родній Дім“ є, такий як бик! ... Є дру-
гий в Прудентополі, та про його живо-
тінне не маю ближших вісток. Є ще, чи
було щось подібного ніби також „Нар-
Дім“, але де, коли і то — не можу со-
бі ніяк пригадати.

Маємо також багато Товариств, то
Шевченка, то ще де-кого — з безчислен-
ною многотою „члунків“ і платячих, і
винних і „обіцюючих“ платити і „обіцю-
ючих обіцяги“, і почетних, і „гонорових“,
і яких хто хоче. Розуміється, якоїсь шир-
шої просвітньо-культурної роботи, Богу

зложу який вентин в „Косцюшка“, або
„Таліяна“, то дасть за процент хоч пор-
цію „з лайном“, та такої, що аж ти во-
ко більмом зайде, а Укр. Банк що дасть?
От, най не скажу! Ege! Давай на се, да-
вай на те, ба ще й до „бамку!“ Тай що
він нам приніс, той п. Карманський?
Щоб хоч по булці, або по дурному оба-
рінкови нашим дітям, то й то ні! А від
нас то бравби! ...

(Д. буде).

Загальні Збори Філії Укр. Союзу в Іваї:

Відбудеться в день св. Димитрія
(8—XI.) в домі Тов., на які проситься о
присутність усіх членів, бо справа важна.

За Виділ:

Григорій Козань
секретар.

Оголошення.

ПАВЛО ФЕДОРКІВ — почта, Vegreville
Alberta, Canada пошукує свої сестри **Роза-
лії**, яка 27 літ тому назад виїхала з села
Косова повіт Чортків, до Аргентини і зме-
шкала коло Rio Negro в Патагонії. Вона
мала вийти заміж за Португальця і мала
дві дівчині. Хтоби знав про ню де живе і
подав їй адрес отримає нагороду або она
сама най зволить написати бо справа важ-
на — спадкова. —45—5.

ЗЕМЛЯ НА ПРОДАЖ.

На бувшій мілітарній кольонії Шопін,
над Ігвассу, що віддалена від Гварапуави
на 21 милю, єсть до продажу великий, вже
розмірений комплекс землі для наших по-
селенців, які знайдуть там своїх братів Ук-
раїнців, мешкаючих на Шопін вже 12 літ.
Земля дуже добре надається на всі роди
збіжа, є герва матте і кана. Зголошувати-
ся до п. José Franquelim de Oliveira em
Chopim, cor. Mangueirinha, via Guara-
puava. 26—17

**ЗАМОВЛЯЙТЕ СТАМПІЛІ для ФІЛІЙ У.
СОЮЗА.** У редактора „Праці“ знаходяться
стампілі (печатки) для філій У. С. в Бра-
зилії і замовляти їх можна по ціні 11\$
з поштовою пересилкою включно.

Найбільший український склеп

Івана Стодільного

на кольонії Іраті

має на складі великий вибір капе-
люхів і господарських знарядів, начи-
нне кухонне і столове, товари спо-
живчі і напитки краєві та загранич-
ні. Продажа по найнижчих цінах. Ку-
пує всі продукти кольоніальні.

НАЙБІЛЬША УКРАЇНСЬКА ТОРГОВЛЯ В МІСТІ ІРАТІ

В. КОЗАКЕВИЧА

ПОСІДАЄ НА СКЛАДІ великий вибір різнородної матерії, каземіри, пал,
понші (плаші), готові убрання, капелюхи; знаряди рільничі і господарські,
начине кухонне і столове, товари споживчі, напитки краєві і заграничні,
різнородні діточі забавки і проче, що тільки входить в обсяг купецтва.

КУПУЄ пшеницю, жито, ячмінь, кукурузу, фасолю, горох, герву-матте,
шкіри, віск, масло, яйця і інші продукта кольоніальні.

Wlademiro Kozakevych

Iraty

Адреса тлгр.: «Kozak»

Paraná

BEVAM AS CERVEJAS DA

ATLANTICA

CAIXA
POSTAL
246.

TELE-
PHONE
454.

Atlantica

Luzitana

Curitibana — Porter

ВЖЕ ПРОБУВАЛИСЬТЕ ПРОДУКТА
ПИВОВАРНІ АТЛАНТИКИ Т. А. (ул.
Ігвассу — Куритиба)???

ПИВА

ЯСНІ: Атлантика, Люзитана, Гамбур-
го, Куритибапа, Паранаенсе; ТЕМНІ:
Мюнхен, Кульмбах, Демократа, Портер.

НАПИТКИ:

Атланта, Більц, Вода Столова, Женжі-
бре; ГАЗОВИ: з Цитрини, Абакаші, Ма-
лин, Помаранч, Содова водг.

Панове Хлібороби! Купуємо кожду
скількість ячменю і платимо найлучші
ціни! Роздаємо також насіне ячменю
за контрактом і продаємо вибране
насіне ячменю.

Сухі дріжджі Атлантики є найлучші і
економічні.

Одинокий склад нашої пивоварні у
Прудентополі в домі п. М. Козловського.

Cervejaria „Cruzeiro“

Одна з першорядних пивоварень в Куритибі — пору-
чає Вп. пп. Купцям з провінції пиво власного виробу
по найдешевших цінах, як: «Cruzeiro», «Pilsen», «Pomba»,
«Eseurinha» і инше.

КУПУЄ до власної солодівні ЯЧМІНЬ у ріжній скіль-
кості і платить найвищу ціну.

CURITYBA — Caixa Postal 180